

Bolygók

Külső bolygók — 1997

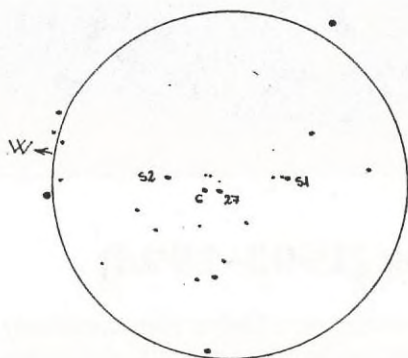
Észlelő	Észlelés		Műszer
	Uránusz	Neptunusz	
Hamvai Antal (Nagyhalász)	2 M, C	1 H	20 T
Kocsis Antal (Balatonkenese)	6 M, C	–	15,5 T
Mizsér Csaba (Budapest)	2 M, C	2 M, C	7 L
Vincze Iván (Pécs)	6 C, H	6 C	30,5 T

Az elmúlt év ezúttal nem hozott észlelést a Plútóról, pedig az azt megelőző két évben (1995 és 96) a legkisebb külső bolygó volt a legészleltebb. Természetesen amíg magyar nyelvű irodalomban nem jelenik meg megfelelő keresőterkép, nem várhatjuk el az észlelőktől, hogy felkeressék távcsöveikkel. Remélhetőleg a jövőben jól használható kereső jelenhet meg évente a Meteor oldalain, és így egyre többen nekivághatnak a csillagszerű bolygó felkutatásának. Mizsér összesen 20 alkalommal észlelte a másik két bolygót, de rajzot csak két-két alkalommal készített

Az Uránusszal kezdve rögtön szolgálhatunk egy érdekességgel. Ágasváron a rovatvezető kérésére többen is megkeresték szabad szemmel a majd' 20°-kal az égi egyenlítő alatt tartózkodó bolygót. Egy rövid névsor a szabadszemes észlelőkről: Dömény Gábor, Gyenizse Péter, Keszthelyi Sándor, Keszthelyiné Sragner Márta, Mizser Attila és Vincze Iván. Júniustól egészen decemberig készültek észlelések a bolygóról, nincs közöttük hosszabb sorozat égi útjáról, legfeljebb két-két helyzetet rögzítettek a rajzok. A korong megpillantása nem jelentett gondot. Jövőbeli észlelőink figyelmét felhívjuk — főleg a kis távcsővel és nagyítással dolgozókat —, hogy hasonlítsák össze a bolygót egy hasonló fényességű csillaggal: nagyobb-e annak Airy-korongjánál (ugyanaz érvényes a Neptunusra is)!

Az Uránuszról készült színbecslések

Műszer, nagyítás	Szín	Észlelő
7 L, 25x	sárgászöld	Mizsér
7 L, , 100–125x	közepe: sárga/zöld széle: zöld	Mizsér
15,5 T, 43x	zöldessárga	Kocsis
15,5 T, 220x	zöldessárga	Kocsis
15,5 T, 304x	zöldessárga	Kocsis
17 T, 46x	világoskék	Vincze
17 T, 46x	világoskék	Vincze
190x	szürkés-kék	Vincze
20 T, 300x	kékeszöld	Hamvai
30,5 T, 277x	sárgászöld	Vincze

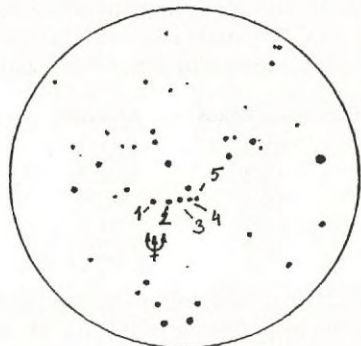

Uránusz
1997.10.06/10.27. 155/1035 T, 43x
Kocsis Antal

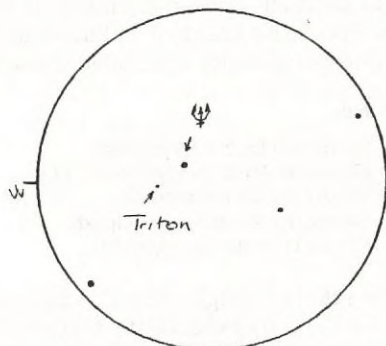
Kocsis Antal két látómezőrajzán is megpróbálta visszaadni a bolygó színét, melyet zöldessárgának talált 15,5 cm-es reflektorával, 220 illetve 304x-es nagyítással is. A többi színbecslést táblázatunk mutatja.

A vizuális fényességbecslésekből nem sok következtetést vonhatunk le, reméljük a CCD-vel rendelkezők hamarosan jelentkeznek fotometriai észleléseikkel. A peremsötétedést egyedül Mizers jegyezte fel egy alkalommal, kedvező, 7–8-as légköri nyugodtság mellett. Tekintve, hogy korábban is kaptunk hasonló nagyságú műszerrel készült pozitív észlelést a jelenségről, inkább az különös, hogy a nagyobb műszereket használók nem észlelték.

Az egyetlen holdészlelés Vinczének köszönhető. Július 28-án az Oberont észlelte sikeresen, pozíciószögét 300° -ra becsülve, ami 10° -os eltérést jelent a számított értékhez képest. Ugyanekkor egy csillag is zavaróan közel volt a bolygóhoz. A karácsony és Szilveszter közötti időszakban látványos együttállást mutatott a Vénusz, Mars és kissé távolabb a Jupiter. Binokulárral a Marstól nem messze az Uránuszt is meg lehetett találni. A Vénusz–Mars–Uránusz bolygóhármás kényelmesen elfért egy 7x50 binokulár 7° -os látómezejében. Vincze három alkalommal rögzítette a látványt látómezőrajz formájában, mely a bolygók egymáshoz viszonyított mozgását is jól mutatta.

Neptunusz
1997.07.04.(1)–12.(2)–27.(3)–08.05(4).–09.(5)
7x50 B, 10x50 B
Vincze Iván

Neptunusz–Triton?
1997.08.20. 21:24–21:28 UT
200/1750 T 300x (?)
Hamvai Antal

A Neptunusz kékes színű korongját Mizers és Hamvai jegyezte fel egy-egy alkalommal. A bolygó látszó útjáról Vincze készített öt alkalomra kiterjedő binokuláris megfigyelést. A mozgás négy nap különbséggel már kimutatható volt ezzel a kis műszerrel is. Hamvai valószínűleg a Tritont látta a bolygó mellett augusztus 20-án.

VINCZE IVÁN